

POSUDEK

Čtveráková, Lucie (2018). Volební podpora African National Congress po roce 1994. Hradec Králové, Filozofická fakulta (diplomová práce). 87s.

Diplomantka si zvolila velmi nosné a aktuální téma volební podpory Africké národního kongresu (dále ANC) v Jihoafrické republice. Jedná se o téma, které není prozatím detailněji zpracováno, nicméně přináší řadu zajímavých pohledů na minulou a současnou vnitropolitickou situaci v Jihoafrické republice a volební chování politických stran. Práce je jasně vymezena časově, jedná se o období 1994-2014, přičemž autorka se pokouší predikovat výsledky plánovaných voleb v roce 2019. Obsahově je především zaměřeno na volební chování klíčových jihoafrických politických stran, zejména pak ANC. Celkové pojetí práce je přijatelné, záměry a cíle diplomové práce jsou jasně definovány a odraženy i v názvu diplomové práce.

Z hlediska teoretického a metodologického konceptu je diplomová práce zakotvena v teorii voleb a volebních systémů a stanovení předpokladů vlivu těchto teorií na reálnou politickou situaci v Jihoafrické republice. Autorka věnuje pozornost především Sartoriho dělení politických stran, které je díky svému obecnému přístupu aplikovatelné v africkém prostředí. Dále zmiňuje Lindbergovu teorii voleb a krátce se věnuje kritice této teorie. Teoretická část práce je pak doplněna historickým kontextem a popisem jihoafrického systému jak v politické, tak v geografické rovině. Co se týká hypotézy, autorka se v úvodu domnívá, že „volební podpora ANC je způsobena inkluzivní politikou strany, která klade důraz nikoliv na etnické rozdíly, ale na myšlenku sjednoceného jihoafrického národa“.

Z hlediska metodologie autorka kombinuje některé kvantitativní a kvalitativní metody, přičemž hlavní důraz však klade na kvalitativní výzkum, přičemž kauzalitu některých proměnných se pokouší doložit prostřednictvím přesných empirických údajů. Klíčovou metodou je komparativní metoda (jedná se o kvalitativní a ne kvantitativní metodu s. 2), zejména při porovnání volebních výsledků strany s dílčími příčinami, které budou vyjádřeny číselnými hodnotami, se opírá o některé kvantitativní metody (statistika). Autorka se dále opírá o další základní metody kvalitativního výzkumu (analýza, zobecnění, atd.). Zvolené metody a teoretický rámec odpovídá zadání diplomové práce a autorka prokazuje vysokou schopnost jejich aplikace ve výzkumu.

Struktura práce je promyšlená a logická. Autorka postupuje od základního vymezení teoretického rámce přes stanovení předpokladů vlivu těchto teorií na reálnou politickou situaci. Autorka věnuje pozornost Sartoriho dělení politických stran, které považuje za relevantní pro jejich aplikaci v teoretické prostředí. Nechce zpochybňovat její rozhodnutí, ale v současnosti již existuje řada afrikanistických prací věnovaných africkému politickému stranictví, které by možná byly mnohem přijatelnější pro daný druh vědeckého výzkumu. Autorka zmiňuje Lindbergovu teorii voleb a pokouší se naznačení některých jejich slabších stránek. Opět v tomto kontextu mi chybí řada dalších teoretických prací věnovaných teorii afrických voleb a volebních systémů. (Bogaards, Bratton, Cowen, Laakso a další). Teoretická část práce je doplněna historickým kontextem a popisem jihoafrického systému jak v politické, tak v geografické rovině, přičemž zvláštní pozornost je věnována specifikům afrických politických systémů (osobnost vs. strana, etnicita, korupce)

V druhé kontextuální části se autorka věnuje historickému kontextu Jihoafrické republiky, přibližuje volební systém a volby v JAR a představuje volební výsledky v parlamentních volbách v letech 1994, 1999, 2004, 2009 a 2014. Kapitola 2.3 představuje hlavní politické konkurenty ANC. V další kapitole autorka představuje jednotlivé provincie a lokální výsledky parlamentních voleb. Tyto kapitoly by si zasloužily hlubšího propracování, jsou velmi stručné, v některých případech má subkapitola jen 3-4 odstavce. Dovedl bych si představit jiné zpracování této kapitoly, kde by byla mnohem přehledněji zpracována podpora jednotlivých jihoafrických politických stran v jednotlivých volebních cyklech a zkoumány komparativní přesuny volební podpory mezi jednotlivými politickými stranami.

Jestliže výše uvedené kapitoly v kontextuální části byly spíše přehledové, pak jádrem diplomové práce je třetí část, ve které se autorka věnuje volební podpoře ANC. Autorka se zaměřila na osm témat volební podpory (etnicita, míra vzdělání, nezaměstnanost, věk voličů, bohatství regionu, míra chudoby, kriminalita, urbanizace, které posléze zkoumá prostřednictvím proměnných.

Čtvrtá kapitola je věnována analýze volebního programu, tentokrát jen z hlediska sedmi témat (je vypuštěna etnicita). Poslední pátá kapitola se pokouší o predikci volebních výsledků v roce 2019.

Úvod i závěr obsahují obvyklé formální náležitosti, dílčí kapitoly však v řadě případů jsou velmi stručné a mají v řadě případů spíše deskriptivní než analytický charakter. Autorka si mohla položit otázky související s volební podporou různých politických stran v jednotlivých provinciích a čtenáři by si jistě zasloužili přehledné výsledky parlamentních voleb v jednotlivých volebních cyklech, třeba i podle provincií.

Práce se zdroji je optimální, kromě již zmíněných některých autorů seznam literatury obsahuje dostatek zásadních titulů řešících danou problematiku. Autorka zde mohla využít svého několikaměsíčního pobytu v Jihoafrické republice. Autorka má schopnost interpretace získaných empirických dat, kriticky analyzuje získaná data a logicky je začleňuje do teoretického a analytického rámce.

Po formální stránce diplomová práce splňuje obvyklé požadavky, autorka zvládla citační normu katedry, bohužel nepříliš pracuje s poznámkovým aparátem (1 poznámka), celková úprava textu je odpovídající, jazykové a stylistické zpracování je poměrně dobré, v práci se občas objeví nějaká menší pravopisná chyba, ale spíše jde o ojedinělé případy.

Práci považuji za velmi zdařilou, autorka na základě teoretického konceptu volebního chování provedla věrohodnou analýzu volební podpory ANC. Jedná se o nadstandardní diplomovou práci, která však mohla být v některých ohledech při hlubší spolupráci s vedoucím práce dotažena do naprosto ideálního stavu. Z těchto důvodů doporučuji diplomovou práci k obhajobě.

V Olomouci dne 12. ledna 2019

Doc. PhDr. Vlastimil Fiala, CSc.